

Υπόθεση C-904/19

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως βάσει του άρθρου 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

10 Δεκεμβρίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Πολωνία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

25 Νοεμβρίου 2019

Ενάγουσα:

E. Sp. z o.o.

Εναγομένη:

K.S.

Αντικείμενο της κύριας δίκης

- 1 Αντικείμενο της κύριας δίκης είναι η αποπληρωμή πιστώσεως που χορηγήθηκε σε καταναλωτή. Η ενάγουσα ζήτησε να υποχρεωθεί η εναγομένη να της καταβάλει το ποσό των 835,05 ζλότι (στο εξής: PLN) με τους νόμιμους τόκους από την ημερομηνία ασκήσεως της αγωγής έως την ημερομηνία εξοφλήσεως.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

Το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν να διευκρινιστούν τα ακόλουθα:

– πρώτον, εάν επιτρέπεται, σε υπόθεση αποπληρωμής πιστώσεως χορηγηθείσας σε καταναλωτή, να εκδοθεί ερήμην απόφαση η οποία δέχεται ως αληθείς τους ισχυρισμούς του ενάγοντος σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, σε περίπτωση που ο ενάγων δεν επισύναψε στο δικόγραφο της αγωγής τη σύμβαση καταναλωτικής πίστεως και ο εναγόμενος παραμένει εντελώς αδρανής·

– δεύτερον, εάν επιτρέπεται, σε υπόθεση αποπληρωμής πιστώσεως χορηγηθείσας σε καταναλωτή, να εκδοθεί ερήμην απόφαση η οποία δέχεται ως αληθείς τους ισχυρισμούς του ενάγοντος σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, χωρίς να εξετασθεί η επισυναφθείσα σύμβαση καταναλωτικής πίστεως, όταν ο εναγόμενος παραμένει εντελώς αδρανής.

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Πρέπει να θεωρηθεί ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές [...] και οι αιτιολογικές σκέψεις [20 και 24 της οδηγίας αυτής, οι οποίες αναφέρουν ότι] οι συμβάσεις πρέπει να συντάσσονται με σαφή και κατανοητό τρόπο και ο καταναλωτής πρέπει να έχει πράγματι την ευκαιρία να λάβει γνώση όλων των ρητρών και σε περίπτωση αμφιβολίας πρέπει να υπερισχύσει η πιο ευνοϊκή ερμηνεία για τον καταναλωτή, [καθώς και ότι] οι δικαστικές αρχές και τα διοικητικά όργανα [των κρατών μελών] πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα ώστε να θέτουν τέρμα στην εφαρμογή των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται με τους καταναλωτές, σε συνδυασμό με το άρθρο 10, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου [...] και την αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας αυτής, έχουν την έννοια ότι στις εν λόγω διατάξεις αντιβαίνει το άρθρο 339 § 2 του k.p.c. (πολωνικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, στο εξής: k.p.c.), το οποίο έχει ερμηνευθεί κατά τρόπο που να επιτρέπει την έκδοση ερήμην αποφάσεως σε υπόθεση [...] η οποία αφορά την αποπληρωμή πιστώσεως χορηγηθείσας σε καταναλωτή [...] ακόμη και όταν ο ενάγων δεν έχει προσκομίσει [...] τη σύμβαση καταναλωτικής πίστεως [...] και, επομένως, δεν έχει εξεταστεί αν τυχόν η σύμβαση αυτή περιέχει καταχρηστικές ρήτρες, ούτε έχει ελεγχθεί αν αυτή περιέχει όλα τα απαιτούμενα εκ του νόμου στοιχεία, ενώ παράλληλα το ως άνω άρθρο επιβάλλει να στηρίζεται η εκδιδόμενη ερήμην απόφαση μόνο στους πραγματικούς ισχυρισμούς του ενάγοντος χωρίς ανάλυση των αποδεικτικών στοιχείων για τη διαπίστωση τυχόν «εύλογων αμφιβολιών» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής; Μήπως δε, υπό το πρίσμα των αποφάσεων του Δικαστηρίου της 1ης Οκτωβρίου 2015, ERSTE Bank Hungary (C–32/14, EU:C:2015:637, σκέψη 62), της 10ης Σεπτεμβρίου 2014, Kušionova [σελ. 1 του πρωτοτύπου] (C–34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 56), και της 6ης Οκτωβρίου 2009, Asturcom Telecomunicaciones (C–40/08, EU:C:2009:615, σκέψη 47) είναι δυνατή η ερμηνεία του άρθρου 339 § 2 του k.p.c. υπό την έννοια ότι επιτρέπεται η έκδοση ερήμην αποφάσεως στηριζόμενης μόνο στους

πραγματικούς ισχυρισμούς του ενάγοντος, σε υπόθεση [που αφορά την αποπληρωμή πιστώσεως χορηγηθείσας σε καταναλωτή][...], στο πλαίσιο της οποίας ο ενάγων δεν επισύναψε τη σύμβαση στο δικόγραφο της αγωγής και, επομένως, δεν εξετάστηκε αν τυχόν η σύμβαση αυτή περιέχει καταχρηστικές ρήτρες, ούτε ελέγχθηκε αν αυτή περιέχει όλα τα απαιτούμενα εκ του νόμου στοιχεία;

2. Πρέπει να θεωρηθεί ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές [...] και οι αιτιολογικές σκέψεις [20 και 24 της οδηγίας αυτής, οι οποίες αναφέρουν ότι] οι συμβάσεις πρέπει να συντάσσονται με σαφή και κατανοητό τρόπο και ο καταναλωτής πρέπει να έχει πράγματι την ευκαιρία να λάβει γνώση όλων των ρητρών και σε περίπτωση αμφιβολίας πρέπει να υπερισχύσει η πιο ευνοϊκή ερμηνεία για τον καταναλωτή, [καθώς και ότι] οι δικαστικές αρχές και τα διοικητικά όργανα [των κρατών μελών] πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα ώστε να θέτουν τέρμα στην εφαρμογή των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται με τους καταναλωτές, σε συνδυασμό με το άρθρο 10, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου [...] και την αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας αυτής, έχουν την έννοια ότι στις εν λόγω διατάξεις αντιβαίνει το άρθρο 339 § 2 του k.p.c., το οποίο έχει ερμηνευθεί κατά τρόπο που να μην επιτρέπει την εξέταση από το εθνικό δικαστήριο σύμβασης [...] καταναλωτικής πίστεως η οποία προσκομίστηκε από τον ενάγοντα [...] ώστε να διαπιστωθεί αν τυχόν η σύμβαση αυτή περιέχει καταχρηστικές ρήτρες καθώς και αν αυτή περιέχει όλα τα απαιτούμενα εκ του νόμου στοιχεία, ενώ παράλληλα το ως άνω άρθρο επιβάλλει να στηρίζεται η εκδιδόμενη ερήμην απόφαση μόνο στους πραγματικούς ισχυρισμούς του ενάγοντος χωρίς ανάλυση των αποδεικτικών στοιχείων για τη διαπίστωση τυχόν «εύλογων αμφιβολιών» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής; Μήπως δε, υπό το πρίσμα των αποφάσεων του Δικαστηρίου της 1ης Οκτωβρίου 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, σκέψη 62), της 10ης Σεπτεμβρίου 2014, Kušionova [σελ. 1 του πρωτοτύπου] (C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 56), και της 6ης Οκτωβρίου 2009, Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, σκέψη 47) είναι δυνατή η ερμηνεία του άρθρου 339 § 2 του k.p.c. υπό την έννοια ότι επιτρέπεται η έκδοση ερήμην αποφάσεως στηριζόμενης μόνο στους πραγματικούς ισχυρισμούς του ενάγοντος, σε υπόθεση [που αφορά την αποπληρωμή πιστώσεως χορηγηθείσας σε καταναλωτή][...], χωρίς να εξεταστεί η προσκομισθείσα από τον ενάγοντα σύμβαση που επισυνάφθηκε στο δικόγραφο της αγωγής και, επομένως, χωρίς να εξεταστεί αν τυχόν η σύμβαση αυτή περιέχει καταχρηστικές ρήτρες, ή

να ελεγχθεί αν αυτή περιέχει όλα τα απαιτούμενα εκ του νόμου στοιχεία;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

1. Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές: αιτιολογικές σκέψεις 20 και 24, άρθρο 7, παράγραφος 1.
2. Οδηγία 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου: αιτιολογική σκέψη 31, άρθρο 10, παράγραφοι 1 και 2.

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

1. Kodeks Postępowania Cywilnego (Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας) της 17ης Νοεμβρίου 1964 (στο εξής: k.p.c.): άρθρο 139 § 1, άρθρο 333 § 1, σημείο 3, άρθρο 339 §§ 1 και 2, άρθρο 343, άρθρο 344 §§ 1–3, άρθρο 346 § 1, άρθρο 346 § 1¹, άρθρο 346 § 2, άρθρο 348.

Άρθρο 339 § 1 k.p.c.: «Εάν ο εναγόμενος δεν παραστεί κατά τη δικάσιμο που έχει οριστεί για τη συζήτηση ή παραστεί μεν αλλά δεν λάβει μέρος στη συζήτηση, το δικαστήριο εκδίδει ερήμην απόφαση».

Άρθρο 339 § 2 k.p.c.: «Στην περίπτωση αυτή λογίζονται ως αληθείς οι πραγματικοί ισχυρισμοί του ενάγοντος που παρατίθενται στο δικόγραφο της αγωγής του ή στα υπομνήματά του τα οποία κοινοποιήθηκαν στον εναγόμενο πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση, εκτός εάν εγείρουν εύλογες αμφιβολίες ή προβλήθηκαν με σκοπό την καταστράτηγηση του νόμου.»

2. Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Νόμος περί δικαστικών εξόδων σε αστικές υποθέσεις) της 28ης Ιουλίου 2005: άρθρο 3, παράγραφος 2, σημείο 4, άρθρο 13, παράγραφος 1, άρθρο 19, παράγραφος 1, άρθρο 28.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 2 Η αξίωση που αποτελεί το αντικείμενο της αγωγής απορρέει από σύμβαση καταναλωτικής πίστωσης η οποία συνήφθη στις 10 Ιουνίου 2015 για τη χορήγηση πιστώσεως ύψους 400 PLN και διάρκειας 30 ημερών.

- 3 Κατά τα οριζόμενα στη σύμβαση αυτή, σε περίπτωση μη αποπληρωμής της χορηγηθείσας πιστώσεως και των διοικητικών εξόδων έως τις 10 Ιουλίου 2015, ο δανειστής είχε το δικαίωμα να χρεώσει στον οφειλέτη τα έξοδα οχλήσεως καθώς και ένα ποσό ως «ποινική ρήτρα». Η εξώδικη όχληση για την καταβολή της «ποινικής ρήτρας» στάλθηκε στην εναγομένη με μήνυμα στη διεύθυνσή της ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και με χωριστό έγγραφο στις 10 Αυγούστου 2015. Ο δανειστής απέστειλε στην εναγομένη τρεις υπενθυμίσεις και ένα έγγραφο που έφερε τον τίτλο «Κατάπτωση ποινικής ρήτρας», πράγμα το οποίο είχε ως συνέπεια, βάσει της συμβάσεως, να επιβαρυνθεί η εναγομένη με πρόσθετα έξοδα ύψους 200 zł.
- 4 Στις 3 Αυγούστου 2017 συνήφθη σύμβαση εκχωρήσεως των απαιτήσεων του δανειστή έναντι της εναγομένης, δυνάμει της οποίας η ενάγουσα απέκτησε την απαίτηση σε βάρος της εναγομένης. Η εναγομένη ενημερώθηκε για την αλλαγή του δανειστή με έγγραφο το οποίο στάλθηκε στη διεύθυνσή της στις 9 Αυγούστου 2017. Στην ανακοίνωση αυτή, η οποία περιείχε και όχληση για την εξόφληση της οφειλής, δεν δόθηκε καμία απάντηση. Περαιτέρω, η ενάγουσα απέστειλε στην εναγομένη, στις 18 Δεκεμβρίου 2017, την τελική εξώδικη όχληση με αίτημα την εξόφληση της οφειλής, η οποία έμεινε επίσης αναπάντητη.
- 5 Η εναγομένη δεν έλαβε θέση στην υπόθεση αυτή. Το σύνολο των εγγράφων που της αποστάλθηκαν, στα οποία συγκαταλέγονταν το δικόγραφο της αγωγής, μια επιστολή της ενάγουσας με ημερομηνία 21 Σεπτεμβρίου 2018 και η κοινοποίηση της ημερομηνίας δικασίμου, δεν παραλήφθηκαν στην πραγματικότητα από την ίδια προσωπικά. Το σύνολο των ως άνω εγγράφων λογίστηκε ότι της επιδόθηκε νόμιμα, αφού της κοινοποιήθηκε δύο φορές σύμφωνα με το άρθρο 139 § 1 του k.p.c.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 6 Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με το ζήτημα εάν συνάδει με τις προπαρατεθείσες διατάξεις των οδηγιών 93/13 και 2008/48 το άρθρο 339 § 2 του k.p.c., όπως ερμηνεύεται ως επί το πλείστον από την πολωνική θεωρία και νομολογία, δηλαδή υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπει την εξέταση συμβάσεως καταναλωτικής πίστωσης.
- 7 Ο Πολωνός νομοθέτης δέχθηκε ότι μια ερήμην απόφαση μπορεί να εκδοθεί μόνο λόγω αδράνειας του εναγομένου (μη παραστάσεως και μη συμμετοχής του στην επ' ακροατηρίου συζήτηση) και αποκλειστικά και μόνο βάσει των πραγματικών ισχυρισμών ενός ενεργού διαδίκου, δηλαδή του ενάγοντος, χωρίς επαλήθευση των αποδεικτικών στοιχείων.
- 8 Βάσει των παραδοχών στις οποίες στηρίζεται η διαδικασία και η έκδοση ερήμην αποφάσεων, πρόκειται εν προκειμένω για νομικό θεσμό ο οποίος συγκροτείται από στοιχεία τα οποία χαρακτηρίζουν επίσης τη διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής και τη διαδικασία οχλήσεως. Το κύριο στοιχείο έγκειται στην έκδοση ερήμην αποφάσεως βάσει των πραγματικών ισχυρισμών ενός μόνο διαδίκου,

δηλαδή του ενάγοντος, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι, σε περίπτωση ερημοδικίας, οι ισχυρισμοί αυτοί καταρχήν δεν επαληθεύονται στο πλαίσιο διεξαγωγής αποδείξεων, ενώ στη μεν διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής επαληθεύονται μόνο βάσει αυστηρώς προσδιοριζόμενων εγγράφων αποδείξεων, στη δε διαδικασία οχλήσεως ουδόλως επαληθεύεται αν είναι αληθείς. Ωστόσο, μολονότι στην περίπτωση ερημοδικίας η μονομέρεια της πραγματικής βάσεως στην οποία στηρίζεται η απόφαση είναι αποτέλεσμα της αδράνειας του εναγομένου, στη διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής και στη διαδικασία οχλήσεως είναι αποτέλεσμα μιας a priori παραδοχής ότι έως την έκδοση της διαταγής πληρωμής αμφότερες οι εν λόγω διαδικασίες είναι μονομερείς (ex parte).

- 9 Αντιθέτως, η διαδικασία εκδόσεως ερήμην αποφάσεως, όπως και η διαδικασία οχλήσεως, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις του νόμου, έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα, ενώ η διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής είναι προαιρετική. Η έκδοση ερήμην αποφάσεως δεν εξαρτάται από τα συναφή αιτήματα των διαδίκων. Σε περίπτωση συνδρομής των λόγων που προβλέπει η σχετική διάταξη, το δικαστήριο οφείλει να αποφανθεί αυτεπαγγέλτως και η ερημοδικία απορρέει εκ του νόμου και δεν υπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου.
- 10 Επομένως, εάν ο εναγόμενος παραμείνει απαθής, μετά τη νομότυπη επίδοση αντιγράφου της αγωγής και ενδεχομένως άλλων εγγράφων της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 139 § 1 του k.p.c. (μετά από διπλή κοινοποίηση του συνόλου των οικείων εγγράφων και τη μη παραλαβή τους από τον παραλήπτη), το εθνικό δικαστήριο οφείλει να εκδώσει ερήμην απόφαση.
- 11 Κατά μία από τις απόψεις σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 339 § 2 του k.p.c. που επικρατούν στην πολωνική θεωρία και νομολογία, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να εκδώσει διαταγή πληρωμής ακόμη και όταν ο ενάγων δεν έχει προσκομίσει κανένα αποδεικτικό στοιχείο και, επομένως, το δικαστήριο δέχεται καταρχήν ως αληθείς τους πραγματικούς ισχυρισμούς του ενάγοντος.
- 12 Κατά μία άλλη άποψη σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 339 § 2 του k.p.c., ακόμη και αν ο ενάγων έχει επισυνάψει έγγραφο στο δικόγραφο της αγωγής και ο αδρανής εναγόμενος δεν έχει προσκομίσει κανένα αποδεικτικό στοιχείο, το εθνικό δικαστήριο που εκδίδει την ερήμην απόφαση δεν μπορεί να στηριχθεί στα έγγραφα αυτά, διότι εξετάζει απλώς και μόνον τους ισχυρισμούς του ενάγοντος (και όχι τα αποδεικτικά στοιχεία) και δέχεται καταρχήν ότι οι πραγματικοί ισχυρισμοί του ενάγοντος είναι αληθείς.
- 13 Το ίδιο άρθρο 339 § 2 του k.p.c. προβλέπει βεβαίως και εξαιρέσεις. Δεν λογίζονται ως αληθείς οι πραγματικοί ισχυρισμοί του ενάγοντος που περιέχονται στο δικόγραφο της αγωγής του ή σε άλλα έγγραφα της διαδικασίας που επιδόθηκαν στον εναγόμενο πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση, εάν: 1) εγείρουν εύλογες αμφιβολίες ή 2) προβλήθηκαν με σκοπό την καταστρατήγηση του νόμου.

- 14 Ωστόσο, φαίνεται ότι η κρατούσα άποψη σχετικά με την ερμηνεία της διατάξεως αυτής επιβάλλει να θεωρηθεί ότι το σημείο αναφοράς για να εκτιμηθεί αν πληρούνται οι ως άνω προϋποθέσεις είναι το περιεχόμενο του δικογράφου της αγωγής ή των άλλων διαδικαστικών εγγράφων που επιδόθηκαν στον εναγόμενο πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Το δικαστήριο δεν μπορεί να στηριχθεί σε τυχόν αποδεικτικά στοιχεία τα οποία επισυνάφθηκαν στο δικόγραφο της αγωγής ή σε άλλα έγγραφα της διαδικασίας και επιδόθηκαν στον εναγόμενο πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Οι πραγματικοί ισχυρισμοί του ενάγοντος εγείρουν εύλογες αμφιβολίες όταν είναι αντιφατικοί ή αντικρουόμενοι μεταξύ τους ή αποκλείουν αμοιβαία ο ένας τον άλλο, ή είναι εγγενώς αναληθείς ή αντίθετοι προς πραγματικά περιστατικά τα οποία είναι γνωστά σε όλους (άρθρο 228 § 1 του κ.ρ.κ.) ή έχουν γνωστοποιηθεί επισήμως στο δικαστήριο (άρθρο 228 § 2 του κ.ρ.κ.). Προβολή πραγματικών ισχυρισμών με σκοπό την καταστράτηγηση του νόμου υφίσταται όταν έχουν ως σκοπό την έκδοση αποφάσεως με την οποία καταστρατηγείται ο νόμος, όπως για παράδειγμα όταν ζητείται η επιδίκαση μεγαλύτερης διατροφής προκειμένου η αξίωση αυτή να ικανοποιηθεί κατά προτεραιότητα στο πλαίσιο εκτελέσεως σε βάρος της περιουσίας του εναγομένου.
- 15 Κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, αυτή η ερμηνεία του άρθρου 339 § 2 του κ.ρ.κ. ενδέχεται να παρεμποδίζει την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκουν οι ως άνω οδηγίες, διότι κατ' ουσίαν δεν επιτρέπει στο δικαστήριο, σε περίπτωση αδράνειας του εναγομένου, να εξετάσει εάν η σύμβαση καταναλωτικής πίστωσης περιέχει όλα τα αναγκαία εκ του νόμου στοιχεία και αν τυχόν περιέχει καταχρηστικές ρήτρες οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρούν ότι δεν δεσμεύουν τον καταναλωτή.
- 16 Το αιτούν δικαστήριο δεν βρήκε στη νομολογία του Δικαστηρίου αποφάσεις που να αφορούν άμεσα το ζήτημα αν η διαδικασία που διεξάγεται ερήμην σε ορισμένο κράτος μέλος συνάδει με τις οδηγίες για την προστασία των καταναλωτών. Ωστόσο το Δικαστήριο έχει εκφράσει την άποψή του σε αρκετές υποθέσεις που αφορούσαν τη διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής, η οποία εμφανίζει ορισμένες ομοιότητες με την ερήμην διαδικασία.
- 17 Ειδικότερα πρόκειται για την απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2018 Profi Credit Polska S.A. στην υπόθεση C-176/17 και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση αυτή καθώς και τις εκεί μνημονευόμενες αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Ιουνίου 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349), της 18ης Φεβρουαρίου 2016, Finanzmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98), και της 21ης Ιουνίου 2016, Aktiv Kapital Portfolio (C-122/14, EU:C:2016:486).
- 18 Το αιτούν δικαστήριο έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στις σκέψεις 42 και 44 της αποφάσεως που εκδόθηκε στην υπόθεση C-176/17, επισημαίνοντας ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, μολοντί ο εθνικός δικαστής οφείλει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/13 και, κατά τον τρόπο αυτόν, να αίρει την ανισότητα που υφίσταται μεταξύ του καταναλωτή και του

επαγγελματία, τούτο εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι ο εν λόγω δικαστής έχει στη διάθεσή του τα απαραίτητα προς τούτο νομικά και πραγματικά στοιχεία. Πράγματι, η αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων που παρέχονται στους καταναλωτές από την οδηγία αυτή κατοχυρώνεται μόνον εφόσον το εθνικό δικονομικό σύστημα παρέχει τη δυνατότητα να πραγματοποιηθεί, στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδόσεως διαταγής πληρωμής ή της διαδικασίας εκτελέσεως της διαταγής πληρωμής, αυτεπάγγελτος έλεγχος του ενδεχομένως καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών της οικείας συμβάσεως.

- 19 Εκ των ανωτέρω θα μπορούσε να συναχθεί ότι το εθνικό δικαστήριο πρέπει να εξετάζει την ενδεχόμενη καταχρηστικότητα των συμβατικών ρητρών και στην περίπτωση ερημοδικίας.
- 20 Εντούτοις, όπως επισήμανε το Δικαστήριο στη σκέψη 55 της αποφάσεως που εξέδωσε στην υπόθεση C-176/17, κάθε περίπτωση στην οποία τίθεται το ζήτημα αν εθνική διάταξη δικονομικού δικαίου θίγει το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής πρέπει να εξετάζεται λαμβανομένης υπόψη της θέσεως που έχει η διάταξη αυτή στην όλη διαδικασία ενώπιον των αρμοδίων εθνικών οργάνων, της εξελίξεως της διαδικασίας και των ιδιοτήτων της.
- 21 Πρέπει να σημειωθεί στο πλαίσιο αυτό ότι η ερημοδικία διαφέρει σημαντικά από τη διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής.
- 22 Πρώτον, στη διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής ο καθού δεν μπορεί να εκφράσει την άποψή του πριν από την έκδοση και την επίδοση της διαταγής πληρωμής, αλλά ο εναγόμενος έχει τη δυνατότητα αυτή στην περίπτωση ερημοδικίας.
- 23 Δεύτερον, στη διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής, ο καθού πρέπει να καταβάλει τα 3/4 των εξόδων για την άσκηση ανακοπής και ο αιτών φέρει το 1/4 των εξόδων αυτών. Αντιθέτως, στην περίπτωση ερημοδικίας, ο ενάγων καταβάλλει όλα τα έξοδα για την άσκηση της αγωγής ενώ ο εναγόμενος καταβάλλει το 1/2 των εξόδων για την άσκηση ανακοπής ερημοδικίας (ενώ σε περίπτωση που δεν υπήρξε αδρανής, δεν καταβάλλει κανένα ποσό έως την περάτωση της διαδικασίας).
- 24 Τρίτον, οι προϋποθέσεις ασκήσεως ανακοπής ερημοδικίας είναι λιγότερο αυστηρές από τις προϋποθέσεις ασκήσεως ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής και, περαιτέρω, εάν ο εναγόμενος ανέλαβε δράση, τότε ουδόλως είναι αναγκαία η άσκηση ανακοπής ερημοδικίας.
- 25 Τέταρτον, η διαταγή πληρωμής που εκδίδεται στο πλαίσιο της οικείας διαδικασίας συνιστά τίτλο εξασφαλίσεως, ο οποίος είναι εκτελεστός χωρίς να απαιτείται περιαφή εκτελεστήριου τύπου (άρθρο 492 § 1 του k.p.c.), ενώ η ερήμην εκδοθείσα απόφαση, μολονότι κηρύσσεται αυτεπαγγέλτως προσωρινά εκτελεστή, πρέπει να περιαφεί τον εκτελεστήριο τύπο για να καταστεί τίτλος εξασφαλίσεως.

- 26 Περαιτέρω και ενδεχομένως ακόμη κρισιμότερο είναι το γεγονός ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένως [αποφάσεις της 1ης Οκτωβρίου 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, σκέψη 62), της 10ης Σεπτεμβρίου 2014, Κυζιονονα (C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 56), της 6ης Οκτωβρίου 2009 r., Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, σκέψη 47)], όπως ορθώς επισημάνθηκε από τον γενικό εισαγγελέα με τις προτάσεις του στην υπόθεση C-176/17 (EU:C:2018:293 σκέψη 73), ότι είναι αληθές ότι η οδηγία για τις καταχρηστικές ρήτρες στις συμβάσεις καταναλωτικής πίστεως απαιτεί μεν, σε περίπτωση ένδικων διαφορών μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, μια θετική, ανεξάρτητη από τα συμβαλλόμενα μέρη παρέμβαση του εθνικού δικαστηρίου που επιλαμβάνεται τέτοιων διαφορών, εντούτοις, η τήρηση της αρχής της αποτελεσματικότητας δεν μπορεί να βαίνει μέχρι του σημείου πλήρους επανορθώσεως των συνεπειών από την πλήρη αδράνεια του θιγόμενου καταναλωτή.

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ